

LAURA GUZMÁN
JOSEP LLUÍS PÉREZ
ANTONI LÓPEZ QUILIS

UNA DÈCADA PARROQUIAL

No és exactament un homenatge. Alguna gent de la comunitat parroquial de la Mare de Déu de l'Olivar ha cregut oportú recordar amb agraïment l'activitat pastoral de mossén Vicent Cardona i Puig, que ara fa justament deu anys que hi va arribar, però el record és més un balanç-memòria que no pròpiament un homenatge, perquè no és aquest l'estil que ens ha de caracteritzar i perquè tampoc no podem oblidar altres aspectes relatius a l'activitat pastoral dels altres capellans, perquè precisament també fa deu anys que vingué a Alaquàs mossén Antonio Pastor o que també porta uns anys en la parròquia de l'Olivar mossén Josep Antoni Comes i fins i tot els altres capellans de la resta de parròquies.

Record, doncs, que ens és útil a nosaltres perquè ens hem detingut uns moments a reflexionar sobre el treball dut a terme i així mateix desitgem que siga útil als lectors de *Quaderns* i que, d'altra banda, deixa memòria escrita, per als que ens succeiran, d'aquesta manera de treballar amb goig. No es tracta, per tant, d'entretenir-nos en les innovacions que hi han tingut lloc (la reforma del presbiteri hauria pogut constituir un suport comparatiu fàcil), ni d'una lloança a les activitats fetes, perquè aquesta actitud, a banda de ser impròpia de la comunitat cristiana, no serveix per a res; cadascú en traurà les seues conclusions. En l'ànim dels qui ho han pensat estava l'agraïment i la voluntat de repàs per a deixar-ne consignació escrita. Una gran part de la vida del poble -potser la major part- ha viscut amb intensitat aquests deu anys i serà bo conservar-ho escrit, per a la història, en una revista d'història, perquè deu anys de parròquia són deu anys de poble.

DEU ANYS DE TREBALL SOCIAL

Tot poble necessita, per poder créixer i viure una identitat, d'una estructura vertebradora que neixca d'ell mateix i en torn a la qual vaja generant uns projectes i iniciatives necessàries per a millorar les condicions de vida i pensament, de l'espai on viu i de les relacions entre el seus membres.

Perquè els pobles prosperen no sols són necessàries accions i decisions polítiques i administratives. És imprescindible que les persones ens sentim part activa de la construcció de les condicions de vida i la projecció del nostre futur.

Des de la fe, des d'una parròquia, és possible ajudar una comunitat més ampla, el poble, a viure la seua realitat d'una manera més esperançada i compromesa amb el seu destí. Açò és possible mitjançant el foment de nuclis de cristallització entorn al quals es vagen arreplegant les distintes sensibilitats. És desde cadascuna d'aquestes sensibilitats que s'aniran generant els projectes, i donant les solucions als problemes i dificultats que poden aparèixer en la convivència social.

La religió d'un poble, o la religiositat que viu una societat ha d'aportar noves perspectives als distints problemes que van apareixent. La religió Catòlica pren model del mateix Jesús perquè cada comunitat de creients es comprometo amb aquesta societat i la vaja transformant en vertadera comunitat, és a dir, en un lloc apropiat per a poder construir-nos com a persones lliures i responsables amb el creixement dels altres. Des d'el Concili Vaticà II, el qual proclama que la fe s'ha de viure encarnada en una cultura, estar immersos en la vida quotidiana d'un poble i compromesos en la construcció del seu futur solidari, esdevé doncs una exigència de la fe.

Quan mossén Vicent Cardona arribà l'any 1982 a la Parròquia de la Mare de Déu de l'Olivar per a ser el nou rector ja existien alguns moviments parroquials. A partir d'un d'ells, que agrupava xiquets i joves, i amb la incorporació del grup de joves que havia participat en les catequesis de confirmació eixe mateix any, es crea un agrupament escolta. Aquest moviment defineix els seus fonaments i finalitats basant-se en els principis i la filosofia de l'Escoltisme: que siguem capaços de deixar aquest món millor del que l'hem trobat. L'aparició del moviment és possible gràcies a la llarga experiència de mossen Vicent Cardona dins d'aquest món, havent participat anteriorment en la creació de diversos agrupaments escoltes en altres pobles i parròquies.

Els que hem caminat al seu costat hem sabut que sempre ha tingut molt clar què era el que realment pretenia amb la creació de "grups de persones entorn a una activitat i objectius". En cap cas s'ha tractat que la parròquia tingués llargues llistes de membres actius o entretenant els xiquets i joves perquè no "facen maldat". Es tracta d'una raó molt més profunda arrelada en el seu compromís personal de transformar la realitat social més immediata i del desig que els joves puguen créixer en el compromís, la fe i l'esperança creadora d'un món millor del que inevitablement són membres actius i essencials. Respon a una manera d'entendre la parròquia, doncs, com una comunitat fortament implicada en la millora i dinamització de la societat.

En aquest sentit, no sols cal desitjar que les persones esdevinguen madures i capaços de dur endavant projectes de participació i compromís, sinó

que cal crear les estructures i mitjans necessaris perquè es done, i entusiasme, dedicació i confiança.

Es per això, que donant resposta a la diversitat de la comunitat, en 1990 es reestructura un grup previament existent, Pas de Pi, que és una nova forma d'associació de joves, la qual intenta donar eixida a tots aquells que en acabar la catequesi de confirmació desitgen continuar al si de la parròquia. Aquest nou grup, seguint els principis esmentats pren una forma diferent d'educar els joves en el compromís personal i comunitari, com a conseqüència lògica del creixement de la seua fe, donant resposta així a les diferents necessitats.

Des de l'experiència que ja posseïa en la seua antiga estructura, Pas de Pi assumeix, per encàrrec de la parròquia, la responsabilitat d'educar en la fe tots aquells joves que s'hagen de confirmar i així mateix facilita la continuació en la vida de la comunitat parroquial; Pas de Pi, per tant, educa en la fe joves solidaris amb la resta de la comunitat.

Ben bé podem dir que després de 10 anys són moltes les persones del nostre poble que, fruit de l'aprenentatge de participació, compromís i solidaritat que hem rebut d'aquestes iniciatives, han segut generadors fora dels grups o la parròquia, d'accions de transformació i creixement social.

En aquesta línia hi ha l'activitat que té una dimensió social, com ara el treball de Caritas, del Grup de Lluita contra l'Atur, la Campanya de Nadal i Reis de recollida de joguets, i un etc. molt llarg. Alguns membres de la parròquia han acollit joves amb dificultats i se n'han fet càrrec de la seua vida i de la seua educació.

Descoberta la necessitat d'encarnar-se en la realitat social més immediata, són moltes les opcions i àrees en les quals treballar. És per això que, aquesta opció s'ha concretat mitjançant membres d'aquests moviments en àmbits com l'educació i atenció de xiquets o xiquetes amb dificultats familiars, la dinamització social de barris deprimits, l'atenció de persones malaltes, el cooperativisme, l'ecologia, la dedicació a les persones majors, el compromís polític, la creació d'espais d'estudi i reflexió sobre el diàleg fe-cultura,...

El fonament de totes aquestes opcions es troba en la consciència de responsabilitat comunitària que s'ens ha transmès mitjançant cadascuna de les activitats, jocs, reunions, decisions, celebracions i experiències viscudes al si d'una parròquia que entén com a pròpia la construcció d'una societat més participativa i solidària, i empeny els creients a ser-ne "actors".

En definitiva, hauríem de compartir el sentiment d'agraïment tots aquells sobre els quals, directament o indirecta, recau el resultat de la seua convicció i la seua fe en la capacitat creadora i transformadora de les persones.

FECUNDITAT CULTURAL DE L'OLIVAR

A l'hora de posar-me a redactar aquestes pàgines, no sé si el fet de parlar de "fecunditat" en els darrers deu anys de vida de la parròquia de la Mare de Déu de l'Olivar potser un terme abusiu, si resulta raquític o més bé és l'ajustat. Respon a la impressió que m'ha produït la recollida de les dades que tot seguit consigne i, per tant, deixe al criteri del lector el judici que crega oportú.

El terme "cultura" és massa ampli, de manera que ací el circumscriuré a les seues accepcions habituals i més convencionals, és a dir a aquelles activitats derivades de la parròquia que són immediatament perceptibles com allò que podríem anomenar lato senso "cultiu de l'esperit".

En sentit ampli, doncs, cultivar l'esperit pot ser manufacturar una revista, com la important *La Fulla de l'Olivar*, nascuda el 26 d'Octubre de 1985 ⁽¹⁾, amb freqüència d'aparició inicialment quinzenal, tot i que ha passat a ser setmanal i novament quinzenal. Atesa la rellevància que ha adquirit, m'allargaré en l'anàlisi de *La Fulla*.

Com en tota revista que comença, el número zero aplega les corresponents declaracions d'intencions, de les quals destacaré ara que *La Fulla* naix "amb l'objectiu de promoure un diàleg respectuós entre els components i simpatitzants de la nostra comunitat... amb la intenció que la nostra fe esdevinga cada cop més comunitària... que aquesta fulla siga com una fulla d'olivera que es deixa banyar per la rosada d'humilitat... l'oli de la pregària, el compromís i la joia de viure... l'oli de la pregària, el compromís i la joia de viure... una fulla esperançada, com aquella que duia al bec la coloma de Noé" ⁽²⁾. Naturalment, el repàs de les distintes *Fulles* ens adverteix de les successives ampliacions, com ara quan s'informa que "ens agradaria que, a poc a poc, "*La Fulla*" fóra alguna cosa més que un paper imprès: motor d'activitats més àmplies en benefici de la fe i la cultura" ⁽³⁾. I, efectivament, aquest ha estat el fil conductor dels ja cent seixanta números apareguts, la possibilitat de fer dialogar la fe viscuda a la comunitat de l'Olivar amb la cultura en què es viu, tant fora de l'àmbit parroquial com el que es genera en la parròquia i en la mateixa revista.

Analitzem-ne, en primer lloc, l'aspecte formal. El contingut de les seccions respon bàsicament a aquest criteri dialogal, integrat dins els títols genèrics de "La Bíblia més a prop" (l'única secció amb responsable fix), "Font de vida", "Notícies" "Qüestions obertes", "Retalls de premsa", "Editorial"

---

(1) *La Fulla de l'Olivar*, any 1, núm. 0, 26 d'octubre de 1985.

(2) *Ibidem*, editorial.

(3) *La Fulla*... núm. 5, gener de 1986 (Núm. de Reis).

i "L'Eglésia és notícia". Més endavant apareixerà la secció "Des del campanar" ⁽⁴⁾ i, posteriorment, les noves seccions "Mireu, mireu" ⁽⁵⁾ "D'ací i d'allà" i "Primera pàgina" ⁽⁶⁾, i sempre amb una ferma voluntat d'accessibilitat, perquè els preus han oscil·lat de 10 pessetes que costava en gener de 1986 ⁽⁷⁾ a 15 pessetes el febrer de 1987 ⁽⁸⁾; 20 pessetes en aquell mateix any ⁽⁹⁾ i les 25 que costa actualment ⁽¹⁰⁾.

Pel que fa als col·laboradors no eventuals de la revista, el Consell de Redacció ha estat format inicialment per Paco Pons, Vicent Cardona, Amparo Alabau, José Vicente Parra, Gerald Miquel, Rafel Sansó, Josep A. Comes i Josep Ferrer; després, amb algunes baixes, s'hi han afegit Miguel Angel Espinosa, Presentació Sena, Rafa Roca, Luis Martínez, Concepció Ferrer, Vicent Boscà, Francesc Moret i, per últim, Virgínia Cunyat.

El format full n'és el predominant, però la revista s'ha preocupat per aparèixer amb innovacions, com ara en el número 11 ⁽¹¹⁾, el número 27, que conté un interior tipogràfic verd ⁽¹²⁾; el número 35, que naix amb la forma de milotxa ⁽¹³⁾; el número 50, amb forma de ciri pasqual ⁽¹⁴⁾; el de nadal de 1987, publicat sota la forma de paquet de regal nadalenc ⁽¹⁵⁾; el número 75 ⁽¹⁶⁾; el 100, amb presentació a tot color i paper especial ⁽¹⁷⁾ i el número 150, que apareix amb doble quantitat de fulls ⁽¹⁸⁾, perquè normalment en són quatre.

Tornant, tanmateix, als continguts, *La Fulla* s'ha preocupat, naturalment, de la vida religiosa de la parròquia sota les seues més diverses manifestacions, i la de vida cultural del poble, també des de la seua riquesa expressiva. S'ha interessat per il·luminar, a partir de criteris evangèlics, diversos

---

(4) *La Fulla...*, núm. 14.

(5) *La Fulla*, núm. 64, any 1988. A partir d'aquest número es millora ostensiblement la presentació, a impremta, capçalera a color, millor distribució de l'espai, etc.

(6) *La Fulla...*, núm. 120.

(7) *La Fulla...*, núm. 6.

(8) *La Fulla...*, núm. 30.

(9) *La Fulla...*, núm. 38.

(10) Des del núm.

(11) *La Fulla...*, 30 de març de 1986.

(12) Corresponent a nadal de 1986.

(13) *La Fulla...*, Abril de 1987; núm. de Pasqua.

(14) *La Fulla...*, núm. 50, 1987.

(15) *La Fulla...*, núm.

(16) Corresponent a març de 1989.

(17) *La Fulla...*,

(18) *La Fulla...*, març de 1992.

moments polítics i socials; ha donat tan gran quantitat de notícies que a hores d'ara ha esdevingut un document imprescindible a l'hora de fer història dels darrers vuit anys d'Alaquàs; ha incorporat tota mena de pre-gàries; s'ha preocupat de temes antropològics, teològics, pastorals, sociològics, litúrgics, hagiogràfics, bibliogràfics, festius, bíblics, econòmics, ecumènics, literaris, socials, etc.

Com a testimoni cultural i social d'alçada, *La Fulla* ja ha merescut comentaris en un repàs cultural de les obres elaborades a la comarca de l'Horta-Sud on, després d'adjectivar-la de «singular i modesta» s'afirma que «genera una bona dosi de difusió»⁽¹⁹⁾. Així mateix, un altre estudi sobre la premsa comarcal se n'ocupa i la defineix com la producció «més significativa d'entre les comarcals», de manera que «s'erigeix en una peça imprescindible per al coneixement recent d'Alaquàs»⁽²⁰⁾.

D'altra banda, és important ressenyar que *La Fulla* ha generat tota classe de derivacions sobre les quals caldrà parar atenció. En primer lloc, la dimensió literària, auspiciada pels premis que s'hi han convocat amb la intenció d'incrementar l'afició a la lectura i l'escriptura, com ara el «Primer concurs de redacció "La Fulla"», organitzat el 1989, que va guanyar Maria Guasp amb el treball titulat «Anècdotes d'un estudi a Madrid»⁽²¹⁾.

Paral·lelament, hi surgeix el «Primer concurs de Contes de Nadal "Vila d'Alaquàs"»⁽²²⁾ amb dos nivells de participació, per a estudiants dels col·legis d'Alaquàs del cicle mitjà i els del cicle superior i tingué com a guanyadors Ernesto Carbonell, amb «El Papa Noel. Mai, Mai»⁽²³⁾ i Francisco Javier Zomeño, amb «El xiquet que va conèixer els reis»⁽²⁴⁾.

Aquest concurs es consolida i l'any 1990 té lloc la segona convocatòria⁽²⁵⁾

---

(19) Antoni López, *Balanç Cultural de la Comarca*, text de la conferència pronunciada el 18 de novembre de 1988 a la Casa de Cultura de Torrent, en ocasió del lliurament dels premis de l'IDECO i publicada posteriorment: «Deu anys de producció cultural a l'Horta Sud», dins la Revista de Catalunya, núm. 29 (Barcelona, abril de 1989), pàg. 81.

(20) Vicent Boscà, «Sobre la premsa comarcal», en *Plecs comarcals*, (*Butlletí*, núm. 24), Aldaia, 1991, pàg. 18.

(21) *La Fulla...*, núm. 83.

(22) *La Fulla...*, núm. 92, any 1989. En aquest núm. escriu Alfons Cervera, una de les importants firmes que han col·laborat en la revista.

(23) *La Fulla...*, núm. 95.

(24) *Ibidem*, núm. 96, any 1990.

(25) *La Fulla...*, núm. 112, novembre de 1990. Les obres premiades són «L'ocell que va conèixer Nadal», de José Fco. Moreno i «La rateta», de Vicent García, totes dues publicades en el núm. 124, desembre de 1990.

i l'any passat en tingué lloc la tercera ⁽²⁶⁾, amb què Alaquàs disposa d'un bon conjunt de narrativa infantil que pretén incrementar-se amb els anys.

Una altra derivació literària va sorgir a càrrec dels clavaris de la Mare de Déu de l'Olivar de 1991, quan van convocar el «Primer Certamen de Poemes» ⁽²⁷⁾, tot seguint la tradició que havia iniciat el rector d'Alaquàs, mossé Rafael Tramoieres l'any 1920. Aquesta convocatòria compta amb la successiva publicació de les obres premiades ⁽²⁸⁾, les quals, juntament amb les altres presentades, es van publicar a càrrec de l'associació «Verge de l'Olivar» ⁽²⁹⁾, nascuda a tal fi i amb la idea de prosseguir la iniciativa i que, efectivament, ja l'ha duta a terme tot llançant la segona convocatòria ⁽³⁰⁾.

Per últim, dins d'aquest primer apartat, caldrà fer menció al treball de conferències, com ara la del cardenal Vicent Enrique i Tarancón ⁽³¹⁾, la projecció cultural de les organitzacions juvenils de la parròquia cap al poble o la producció cultural d'aquestes organitzacions, com ara les festes dels escoltes i de Pas de Pi, el concurs scout de fotografia ⁽³²⁾, les conferències organitzades per Pas de Pi; destaca l'activitat musical, particularment amb els xiquets de les escoles parroquials quan s'hi apleguen per a cantar nada-lenques ⁽³³⁾; la publicació de la Revista *Amalgama* del Grup Ruta de l'Agrupament Escolta; el naixement, a partir de la parròquia, de l'Associació «Josep Espasa», de grups d'universitaris cristians que també volen fomentar el diàleg amb la cultura, i un llarg etc.

L'altre aspecte important de la cultura —que és d'on deriva directament la paraula cultura, segons diuen els filòlegs— és la del culte, i ací també hi han tingut lloc canvis importants. A banda que en *La Fulla* van començar apareixent els comentaris litúrgics de les celebracions de la setmana ⁽³⁴⁾ (tot

---

(26) *La Fulla...*, núm. 143, novembre de 1991. Els premiats són «Els pastorets perduts», de Mercè Llopis i «La Boleta Rosa» de Cristian Aranda, publicats en el núm. 146, de desembre de 1991 i «Quina desgràcia de reis», de Josep Martínez, que va ser tret en el núm. 147, de gener del 1992.

(27) *La Fulla...*, núm. 135, maig de 1991.

(28) «Trempe d'olivera», de Concepció Ferrer, en el núm. 139, de setembre de 1991: «per què, Mare, per què», de Concepció Guzmán, en el núm. 140 d'octubre del mateix any i «La festa», de Maria Median, publicat en el núm. 141, també d'octubre de 1991.

(29) Vegeu-ne la publicació a *La Fulla...*, núm. 160, XXX de 1992.

(30) *La Fulla...*, núm. 158, VI de 1992.

(31) *La Fulla...*, núm. 100, 1990.

(32) *La Fulla...*, núm. 146, XII de 1991.

(33) *La Fulla...*, núm. 125, I de 1991.

(34) *La Fulla...*, núm. 84, 1989.

i que abans ja s'havia avançat amb la publicació de les lectures bíbliques de les celebracions que hi seguien), convé destacar la creació d'un grup d'animació litúrgica al si de la comunitat parroquial amb el qual han millorat sensiblement les celebracions a l'Olivar. A aquest grup, a més d'un increment en la participació dels fidels en la celebració, de la mateixa qualitat de les celebracions i fins i tot la millora dels coneixements litúrgics de les persones que l'integren, hi segueix l'elaboració d'una enquesta de contingut litúrgic ⁽³⁵⁾ amb la subsegüent publicació dels resultats ⁽³⁶⁾ i un excel·lent curs de litúrgia que va fer el professor de la Facultat de Teologia de València Josep Vidal els dies 28, 29 i 30 de gener de 1991 ⁽³⁷⁾.

D'altra banda, tres membres de la parròquia van assistir al III Congrés Internacional de Litúrgia de Montserrat —un del quals hi va fer una ponència— el juliol de 1990. Així mateix, la parròquia ha fet possible que nombrosos joves puguin assistir cada any a la setmana de Pasqua a Montserrat, on hi ha una forta vivència litúrgica, a banda dels anuals exercicis espirituals de Nadal-Reis.

Des del punt de vista musical, la parròquia ha adquirit els suficients cantorals per a les celebracions, ha recuperat el «Cant de la Sibilla» per a les misses de Nadal, reuneix els xiquets per al cant de les nadalenques, com he assenyalat abans, i els majors en els ja tradicionals concerts de Nadal a càrrec de la coral «Cant i Cantors», grup que va oferir el seu primer concert justament en la parròquia la nit del 23 de desembre de 1988 ⁽³⁸⁾.

Aquesta és una breu mostra d'algunes de les activitats culturals que s'han fet en els darrers deu anys i que estan en els fonaments per a celebrar, en l'any 2.000, el set-cents aniversari de la Mare de Déu de l'Olivar com a Patrona d'Alaquàs, que s'està preparant.

---

(35) *La Fulla...*, núm. 143, 1991.

(36) *La Fulla...*, núm. 149, 1992.

(37) *La Fulla...*, núm. 127, febrer 1991.

(38) *La Fulla...*, núm. 52, 6 de març de 1988.